

Datum
2022-11-07Darienr
2022/2836
Er referens
M2022/01364Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
i.remissvar@regeringskansliet
kopia till sebastian.axelsson@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av Slutbetänkande SOU 2022:21 - Rätt för klimatet

Skogsstyrelsen begränsar i huvudsak sitt svar till det förslag utredningen lämnar angående undantag från de särskilda biotopskydden för underhåll av vissa starkströmsledningar.

Skogsstyrelsen beklagar att utredarna inte har haft kontakt med myndigheten under utredningens gång, så att oklarheter kring biotopskyddens betydelse och dispensprocessen hade kunnat undvikas.

Sammanfattning

Skogsstyrelsen avstyrker utredningens förslag om en ändring i lagstiftningen som innebär att dispenskravet för ledningsunderhåll i särskilda biotopskyddsområden tas bort.

Skogsstyrelsen bedömer att lagstiftningen i sin nuvarande form säkerställer att ledningsunderhållet med hjälp av myndighetens sakkunskap kan utformas i enlighet med de aktuella värdena i biotopskyddsområdena på skogsmark. Skogsstyrelsen anser att den föreslagna ändringen leder till ett urholkat och försvagat skydd för de särskilda biotopskydden i allmänhet.

Skogsstyrelsen menar att kortare ledtider och minskat handläggningsarbete kring dispenserna kan uppnås via andra åtgärder, som inte innebär att biotopskyddet försvagas.

Skogsstyrelsen anser att förslaget om ändring i platsvalsregeln är otydligt och att den tänkta innebörden behöver förtydligas innan ändringen genomförs.

Kravet på dispens behövs

Utredningen föreslår att lagstiftningen ska ändras på ett sätt som innebär att ledningsägare inte längre ska behöva ansöka om dispens för underhåll av vissa starkströmsledningar inom särskilda biotopskydd.¹ Syftet är att öka elförsörjningssäkerheten genom att dels korta handläggningstiderna, dels minska risken för avslag på dispensen.

¹ Gäller 8 a § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Skogsstyrelsen anser att förbudet mot att utföra skadliga åtgärder inom biotopskyddsområden och kravet på dispens är en förutsättning för att de två allmänt angelägna intressena elförsörjningssäkerhet och bevarande av värdefull natur ska kunna samexistera. Genom dispensprövningen kan Skogsstyrelsen bidra med sin sakkunskap och säkerställa att skadan på naturmiljön minimeras och att syftet med skyddet bibehålls. Detta är viktigt eftersom de särskilda biotopskydden omfattar stora naturvärden med stor betydelse för Sveriges arbete med bevarande av biologisk mångfald.

Skogsstyrelsen menar att det normala utfallet när dispens söks för ledningsunderhåll är att dispens beviljas helt eller delvis, ofta med villkor om anpassningar för att minimera skadan på naturmiljön. Det kan exempelvis handla om att säkerställa att det endast är riskträd som åtgärdas, att träd toppkas i stället för rotkas, eller att åtgärden får genomföras motormanuellt i stället för med tunga maskiner som riskerar att medföra körskador. Den aktuella åtgärdens betydelse för elförsörjningssäkerheten prövas också genom att kravet på särskilda skäl måste vara uppfyllt för att dispens ska kunna beviljas och att en intresseavvägning görs enligt MB 7:25.

Ett borttaget dispenskrav för underhåll av vissa kraftledningar skulle innebära risk för onödig avverkning och körning inom den del av de berörda biotopskydden som ligger inom trädskärningsavstånd och, via kanteffekten, förändrat mikroklimat i resterande del.

Skogsstyrelsen ser inte att möjligheten att meddela förelägganden och förbud med stöd av 26 kap 9 § MB kan ersätta dispensansökan då myndigheten dels behöver bedöma påverkan i det enskilda fallet, dels inte kan upprätthålla en tillräcklig insyn i underhållsplaner för olika ledningar. Skogsstyrelsen ser inte heller att samråd för ändring av naturmiljön enligt 12:6 MB eller eventuella artskyddsdispenser ger möjlighet att säkerställa syftet med de särskilda biotopskyddsområdena.

Dispensprocessen kan effektiviseras

Skogsstyrelsen anser att den nuvarande ordningen med dispensförfarande kan effektiviseras. På så sätt kan målet med utredningens förslag nås utan att dispensprövningen tas bort.

Handläggningstiden för dispensprövningen är i hög grad beroende av att en korrekt utformad dispensansökan lämnas in i god tid.

Skogsstyrelsen arbetar med ett förtydligt ansökningsförfarande inklusive riktlinjer om vilken information en ansökan om dispens ska och bör innehålla för att handläggningen ska få goda förutsättningar att bli enkel och skyndsam.

Dessa åtgärder kan i sig leda till den av utredningen önskade förbättringen av processen med avseende på ledtider och handläggningskostnader, utan att ha en negativ effekt på de avsatta naturvärdena.

Ändring i platsvalsregeln

Skogsstyrelsen anser att förslaget är otydligt. Utredningen förslår att platsvalsregeln i 2 kap. 6 § miljöbalken ska ändras så att ändamålet med

verksamheten eller åtgärden även ska kunna uppnås med minsta klimatpåverkan eller största bidrag till att minimera klimatförändringar när en plats ska väljas för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde.

I ärendet har generaldirektör Herman Sundqvist beslutat och klimat- och bioenergispecialist Hillevi Eriksson varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Göran Rune, enhetschef Magnus Viklund, områdesskyddsspecialist Johanna Ehlin, verksjurist Frida Karlsson, klimatspecialist Giuliana Zanchi samt utredare David Ståhlberg deltagit.

Herman Sundqvist
Generaldirektör

Hillevi Eriksson
Klimat- och bioenergispecialist